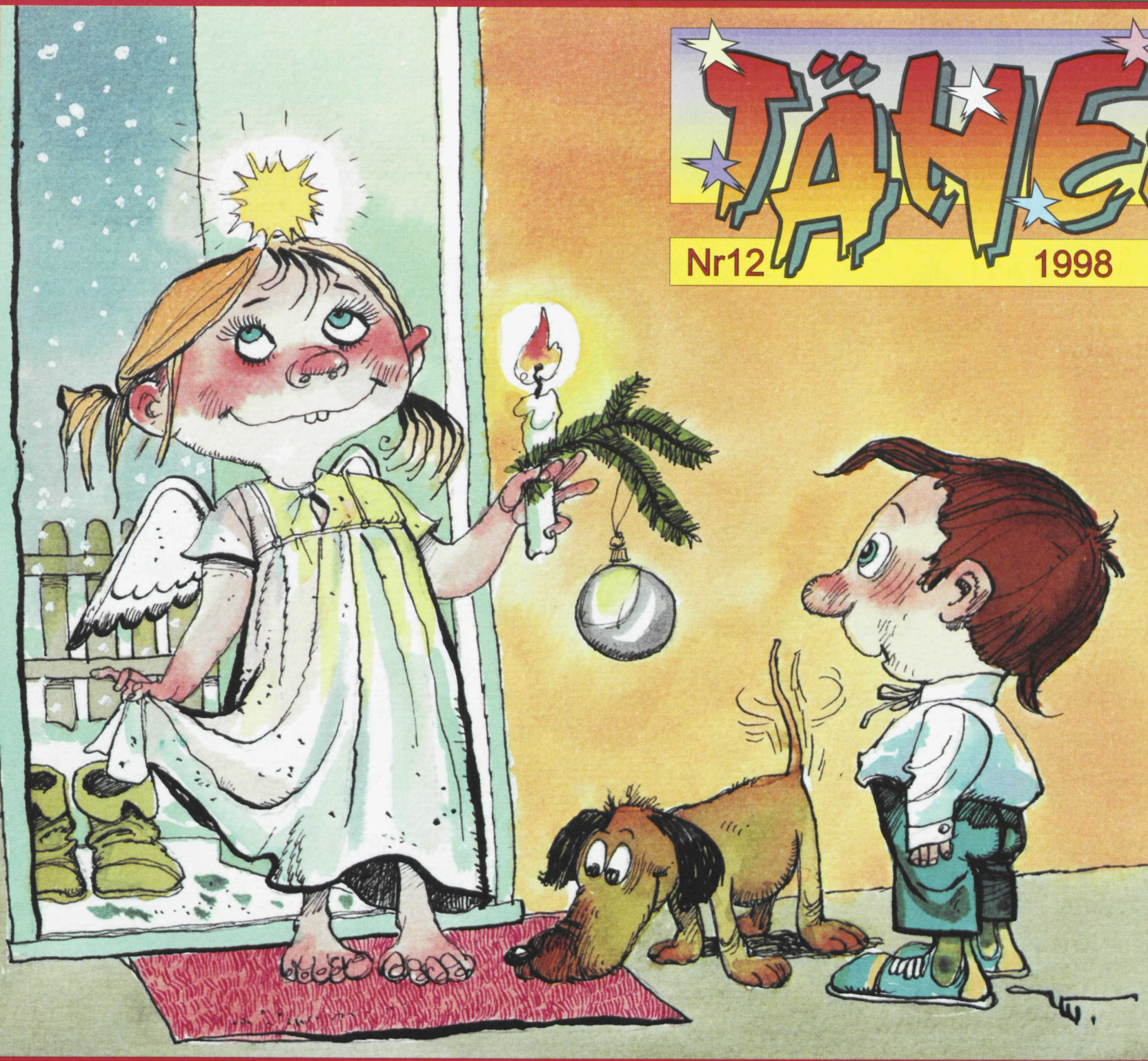

TÄHEKE

Nr12

1998

Päkapikud asu-
vad teele

Kuidas jõuluvana
suvitas

Kuu, kes igatses
pannkoogiks
saada

Jõulukink
metsarajal

Üllatame jõulu-
vana

Jõulusokk
aknalaul

Ratsavõistlus
kaamelil, kitsel,
kaelkirjakul

ISSN 0134-2266

9 770134 226003

Suure õe või venna jõulusalm

ELLEN NIIT

MINU PISIKENE VEND
OSKAB PIHKU VÕTTA KÕRRA.
KUI TA NÜÜD VEEL HARIB END,
KASVAB ÜHE AASTA VÕRRA,
SIIS TA ISTUB, SEISAB JUBA,
TATSAB RINGI MÕÖDA TUBA,
ASTUB SISSE MÄNGU SUURDE,
TULEB JÕULUMEHE JUURDE,
OSKAB ASJAST ARU SAADA,
TAHAB MÄNGUKARU SAADA.
NÄITAB KÄEGA, ÜTLEB: "ÄH!"
JA VÕIB-OLLA KA: "AITÄH!"

ELLEN NIIT Päkapikk

NÜÜD PÄKAPIKK ASUB TEELE.
TAL SELJAS ON PISIKE MÄRSS.
JA PLAANIS ON JÄTTA TAL MEELDE
SINU VÄIKENE JÕULUVÄRSS.

TAL PLAANIS ON ÖPPIDA ÄRA
SEE LAUL, MIDA SINA TEAD,
NÄHA KORRAKS SU SILMADE SÄRA,
KUULDA, KAS SA KA VIISI PEAD.

PÄKAPIKK EI PEA NIMEKIRJA
NEIST, KES TEINUD ON MÕNED VEAD.
PÄKAPIKK PANEB NIME KIRJA
NEIL, KES TAHAKSID OLLA HEAD.

SINU NIME TA TORKAB MÄRSSI,
SINU LAULU TA JÄTAB PÄHE
NING TA AITAB SUL ÕELDA SU VÄRSSI,
KUI SEE ÄKKI SUL MUIDU EI LÄHE.

NIISIIS PÄKAPIKK ASUB TEELE,
ÕLAL PISIKE NALJAKAS MÄRSS.
SINA TULETA RUTTU MEELDE
OMA JÕULUKS ÕPITUD VÄRSS.

Päkapikkune salm

ELLEN NIIT

SALMI TEGIN VÄIKESE.
SÕNU ON MUL VÄHE.
PANIN SALMI PÄIKESE,
KUU JA TAEVATÄHE.

LUGEMISEKS KUUSE ALL
SALM ON SOBIV SIISKI.
MUIDUGI VÕIKS OLLA TAL
OMA VÄIKE VIISKI.

LAULAKS TEDA KAASA SIIS
MINU PÄKAPIKKKI.
TALLE MEELDIB LÜHEM VIIS.
TA EI LAULA PIKKI.

Kutse päkapikule

ELLEN NIIT

JÕULUTÄHEKILLUKE
KÕRGEL TAEVAS KUMAB.
PÄKAPIKK, SEE TILLUKE,
LÄBI LUME SUMAB.

KAS SUL IKKA VEEL ON TÖÖD?
TÄNA MÕTLE MUULE!
TULE PAREM ENNE ÖÖD
MEILE JÕULUPOULE!

SINA AVAD NAGINAL
KÕIKI UKSELINKE.
TULE, MEIE KUUSE ALL
ON KA SULLE KINKE.

KUI SA NÄITAMA EHK END
KUIDAGI EI HARJU,
POE SIIS PEITU, KULLA VEND,
MEIE KUUSE VARJU.

MEIL ON JÕULUPOHTAD TOAD,
KÕIK ON OOTEL, VALMIS,
PUU ON EHTES, LAUAL ROAD,
SÕNAD KINDLALT SALMIS.

KUI SA KARDAD JÕULUMEEST
VÕI ON HÄÄL EHK KÄHE,
ÕPIN ISE SINU EEST
LUULETUSE PÄHE.

Illustreerinud PIRET SELBERG

Pühade eel

ELLEN NIIT

NÜÜD PÄKAPIKU-MANNIDEL
ON PIPARKOOGID PANNIDEL –
HULK POOLKUID, NOORKUID, KRINGLEID,
PARV TIIBADEGA INGLEID.
SEAL SABATÄHTI NÄHTI JA
VIST TAIGNAST KIRJATÄHTI KA.

NÜÜD MANNID KÄISED KÄÄRIVAD
JA PIPARKOOKE MÄÄRIVAD.
NEIL KLOPITUD ON MUNA SEKS.
KUI KOOGIPIND SAAB MUNASEKS,
SIIS ON SEE LÄIKIV KÜPSENA.
NÜÜD KOOGID MUUDKUI KÜPSEMA!

SIIS PÄKAPIKU JUSSIDEL
ON TALLAD TULES SUSSIDEL!
NAD JOOKSEVAD JA RASSIVAD
JA PLAATE AHJU TASSIVAD
NING LÖPUKS KÕIGE JULGEMAD
HÖÖGKUUMAD UKSED SULGEVAD.

NÜÜD LÖHNU LEVIB AHJUDEST!
JA KEL VÕIKS OLLA KAHJU SEST?
LÖHN TÕUSEB TAEVASINANI
JA IGAÜHE NINANI.
NING MÕISTAB IGA LAPS JA MEES,
ET ONGI JÕULUD UKSE EES.

ON KOOGID AHJUS TUNDI POOL.
SIIS JUBA KÕIKIDEL ON HOOL,
NAD VÕTTA VÄLJA JAHTUMA. –
KUUM PEAB JU VEIDI LAHTUMA.
SIIS SAAB NAD KARPI LADUDA.
EI VÕI SIIT RAASU KADUDA!

KUID MEISTREIL LÖHNUS ÜLIHÄIS
SAID KÕHUD NIIGI ÜLITÄIS.

Kuidas jõuluvana suvitas

HENNO KÄO

Illustreerinud TIINA REINSALU

Jõuluvana püüab ikka suvitada võimalikult lõunapoolsetes kohtades. Ta on ju talve jooksul piisavalt külmetada saanud ja tahab oma vanad kondid korrakski üles soojendada. Jõuluvana on juba suvitanud Lõuna-Ameerikas, Lõuna-Aafrikas, Lõuna-Austraalias, Lõuna-Koreas, Lõuna-Itaalias, Lõuna-... Aga aitab. Kui ma kõik kohad üles loeksin, ei mahukski sellele leheküljele enam muud. Niipalju veel, et kui jõuluvana oli alles jõulunoor ja rumal, proovis ta korra suvitada ka Lõuna-Põhjanabal. Jääkarud on küll kenad loomad, aga soojaga olid seal lood niruvõitu. Jõuluvana oli siis võtnud oma kompsud ja proovinud suvitamist jätkata Lõuna-Gröönimaal, kuid ega sealgi olnud palju etem.

Juhtus nii, et möödunud suvel suvitas jõuluvana Lõuna-Eestis. Rohkem lõuna poole poleks enam saanudki, sest Läti piir oli siimaga näha ja käega katsuda. Ja teisel pool piiri paistis juba Põhja-Läti. Piirist hoidus jõuluvana võimalikult kaugele, sest ei tahtnud ühegi põhjamaaga suvel kokku puutuda.

Ega küll küllale liiga tee. See käib kohanimele kohta, mida on selles jutus juba ülearugi. Aga täpsuse huvides tuleks lisada veel üks – Lõuna-Paganamaa. Just see oli koht, kus jõuluvana möödunud suvel suvitas. Öösiti lesis ta Noorpagana vanaema hüti lakas värsketel heintel, söötis sääski ja kuulas järve äärest kostvat konnakontserti. Unes nägi ta muidugi nagu ikka lund, härmatist, põhjapõtru ja akendest kumavat küünlasära.

Päeval oli tegemist palju! Jõuluvanal oli raske valida, kas supelda koos Noorpagana ja tolle noorema vennaga, loksuda lootsikuga järvel ja õngitseda, lobiseda järvekoletisega või visata seljakott

selga ning hulkuda pisut mööda metsi ja mägesid. Imekombel ta seda kõike jõudis. Öhtuti süütas ta järve kaldal lõkke, keetis päeval püütud kaladest pajatäie suppi ja kostitas külalisigi. Ja külalisi juba jätkus: peale vanemate ning nooremate paganate veel päkapikke, pisuhändi, krõlle, naksitralle, ahjualuseid, sookolle... Ega jõuluvana kolle karda, tontidest rääkimata. Kui jõuluvana vahel tule äärde üksi jäigi, siis ta luuletas. Jõulusalme. Näiteks selliseid:

Kes on suvel lõkke ääres näinud tõusvaid sädemeid,

see võib talveöödel taevast tähtedena näha neid.

Hoolimata jääst ja lumest, paukuvatest külmadest,

võid neid sädemeid sa leida jõuluvana silmadest.

Nüüd võib lugeja muidugi huvi tunda, kuidas ma seda kõike tean. Ei kirjuta ju jõuluvana suvitamisest lehed ega räägi raadio, kuigi ta on VTI ehk Väga Tähtis Isik. Tänu sellele, et ma talvitun Kadaka turu lähedal ja vahel ka turule satun, kohtasin ühel vihmasel sügispäeval seal suure seljakoti ja pika valge habemega meest. Tundsin ta muidugi kohe ära. Kes siis jõuluvana ei tunneks! Seal ta mulle oma suvitamisest rääkiski. Luges koguni luuletusi. Ta oli just Lõuna-Eestist tulnud ja teel Lapimaale möödaminnes turult läbi astunud. Oli juba aeg hakata jõuludele mõtlema ning vaadata, mida kingipakkidesse panna. Ja turult saab, teadagi, paljusid asju odavamalt.

Siis jätsime nägemiseni. Jõuluvana ronis bussi, et sõita sadamasse. Kui nüüd lugeja jõuluõhtul tahab jõuluvanale rõõmsat üllatust teha, võiks ta selle ilusa salmi pähe õppida ja talle siis ette lugeda!

Riideait ja viljaait

KALJU SAABER

Talu varakambrid – riideait ja viljaait – elasid pika räästa all kõrvuti. Neil oli ühine vahesein: kui üks teisega rääkida tahtis, koputas ta vastu seinapalkke. Neil olid ühtemoodi väikesed, ent tugevtamised sissepoole avanevad uksed. Lävepakud olid neil selleks kõrged, et mida raske sisse tassida, seda veel raskem välja tuua. Ait on talu kõht, ait peab olema ahne. Uste alla olid lõigatud kassiaugud. Täpipealt nii tilukesed, et kassipea vaevu läbi mahub. Küll siis ka kere järele tuleb! Rautatud lukukolakadki paistsid ühtemoodi olevat – ühel paremat, teisel vasemat kätt.

"Minu võtmeaga sina igatahes oma ust lahti ei saa," ütles riideait.

"Samad sõnad," nähvas viljaait. "Minul on vasaku käe lukk," suurustas esimene.

"Minul on parema käe lukk," oli teisel vastus valmis.

Sel näaklemisel polnud ju mõtet: võtmed olid niikuinii pererahva käes. Aga peremees (toona minu noorepoole vanaisa) ja perenaine (minu noorepoole vanaema) ei ajanud iial midagi segamini, liiati siis talus tähtsat võtit või ust.

"Kõuts ütleb, et minu pool olla priskemad hiired," suurustas viljaait sügisel, kui rehetarest toodud soe vili otse salvedesse kallati.

"Minu pool on jälle pehmem magamisase."

"Minu pool, kui teada tahad, on hoiul perenaise rahvariided ja pereisa reisikuued," uhkustas riideait. "Saani- ja hobusetekk ka."

"Minu hoida on hobuse kaerad, hi-ha-haa!" narris viljaait. "Pere vara ei mõõdeta hilpude, villakottide, kedruste, kangaste ega muu puidi-padiga, vaid kuldsete viljatoopidega. Niipalju tänavu rukist, niipalju nisu, niipalju otra ja kaera. HERNED-OAD JA LÄÄTSED KAH ASJA ETTE. Kõik on peremehe arveraamatus kirjas. Vaid viljaait aitab perel ületalve elada."

"Aga perenaine tõi oma pruudipärja minu juurde hoiule," oli riideait tõrges. "Siit leiab vanu raamatuid, koolivihikuid, lampe, pilte, postkaarte ja jõulukarda..."

"Räägi aga, va kolikamber," oli viljaait endiselt suureline. "Peremees ise käib minu pool vilja mõõtmast ja iseendaga aru pidamas."

"Perenaine käib jälle kogu aeg minu pool, vahel kümme korda päevas. Kui ta elu raskeks läheb, kui lapsed haiged, nutab ta oma rõivakirstu najal... Minu pool saab ta meel jälle helgeks, ja annaks taevaisa, et seda rõõmu jätkuks perre kauaks ajaks."

"Pidage nüüd ikka piiri," lausus räästaalune puuriit vahele. "Ärge pererahvast küll omavahel poolitama hakake. Ei sinul – viljaait, ega sinul – noorpere suvila, pole ahju pilbastki panna. Kui mina halge ei annaks, tohuseid ja vaiguseid, oleks kambrid jääs. Saab siis perenaine leiba küpsetada või vorste säristada? Peremees jalgu soojendada ning ajalehte lugeda? Kasski pikutab seal, teil käib ta ainult viisakuse poolest külas."

"Mind soojendab talvel pere leivavili," tunnistas viljaait. "Mida rohkem vilja, seda soojem mul on."

"Mind, vennake, soojendavad perenaise tanu ja hea süda," ohkas riideait. "Mida rohkem riideid, seda soojem..."

Kahe aida vahel paistis juba mõistlik jutt laabuvat.

"Minu uksepiida küljes on hobuse vasaku tagumise jala kulunud raud, et vili alati aidas oleks," suurustas aga siis taas viljaait.

"Minu uksepiida kohal on hobuse parema tagumise jala veelgi kulunud raud, et perele õnne tuua ja riie majast ei lõpeks..."

Jumala eest, nad hakkavad ju jälle pihta! Mina panen igatahes kahe aida loole punkti.

JÕULLUKINK NÕMMESERVAL

JAAN RANNAP

Hõredate mändidega kaetud rabal keerutab tuul lund. Pühib puhtaks jäätunud laukad ja kannab peene valge puru vooreservale, kus tihe kuuskedemüür nõmme kaitseb ja varjab. Jalgraja ääres, astmeliselt kerkival rinnakul on metskitse magamisase. Lapike lumest vabaks, kulurohule ja kanarbikule kaabitud maad, vaata, et veel soe hiljutistest unetundidest.

Miks metskits sellise lageda puhkepaiga valis? Tavaliselt on siinkandis ta magamislohud pruunjal okkavaibal suurte tihedate kuuskede all.

Kui nüüd Märt kaasas oleks, tema teaks. Kuueaastasel Märdil on terav silm, tema osutaks oma suusakepiga pohlalehtedele. Terve kimp lume alt välja kaabitud rõõmsalt rohelisi varsi. Mitmel isegi veel punane marjakobar küljes.

"Vaata, vanaisa," ütles Märt. "Vaata neid marju. Metskits tegi lindudele jõulukingi. Nemad poleks ju lume alt marju kätte saanud."

Kui Märt oleks olnud kaasas, poleks nüüd pääsenud kümnest metskitse-küsimusest. Kui metskitsel väikesed pojad on, oleks Märt küsinud, kas nemad ka lumes magavad?

Metskitse väikesed pojad ei maga lumes, oleksin ma öelnud. Kui lumi maha tuleb, on metskitsel pojad juba nii suured, et oskavad magamiseks lapi maad paljaks kaapida.

Aga kui nad väikesed olid, kus nad siis magasid, oleks Märt edasi küsinud.

Kui nad päris väikesed olid, oleksin ma vastanud, magasid nad omaette. Magasid peidus, üksteisest mitusada meetrit eemal. Ja ema käis neid tasa-tasa, et võõras silm ei näeks ega kuuleks, tasa-tasa imetamas.

Pere oli siis päris lahus, oleks Märt imestanud. Kui kaua niimoodi, oleks ta teada tahtnud.

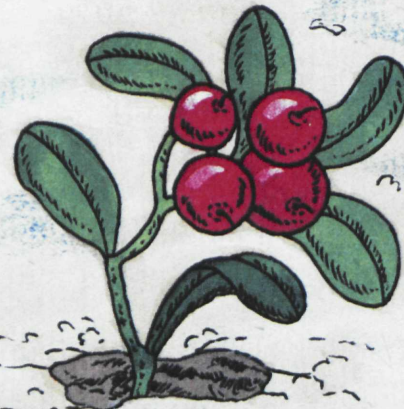
Oh, kõigest paar nädalat, oleks ma siis kinnitanud. Siis oleksid metskitsetalled võinud juba kõrvuti magada. Hädaohu korral oleksid nad siis juba suutnud põgeneda.

Aga kui nad ei suutnud veel hädaohu eest põgeneda, kui nad üksi, päris üksi peidus olid, poleks Märt jätnud pärimist. Mis nad oleksid teinud, kui hädaoht oli? Kuidas nad oleksid teadnud, et hädaoht on?

Ema oleks sõrgadega vastu maad koputades öelnud, oleksin mina öelnud. Emä oleks ära joostes kõvasti vastu maad põrutanud, õige väikesed talled oleksid seda kuuldes end vastu maad surunud.

Kop-kop, hädaoht, oleks Märt pärast seda tükk aega suusakepidega vastu maad kopsinud.

Kop-kop, hädaoht. Voorelt laskuv suusarada on järsk ja jonkslik. Kui Märt oleks kaasas olnud, olnuks kaks istukile prantsatajat.

Illustreerinud REET REA

JÕULUPÄRG, MIS EI PUDENE

Jõulude ajal on kombeks kodu kaunistada, sina võid ehtida ka oma nukunurka. Kuuseokstest pärg kipub soojas toas ruttu pudenema. Väikse jõulukaunistuse saab teha ka ilma kuuseoksata.

Võta üks ajalehekülg (pehmest, mitte läikpaberist), rulli see kokku ja keera võruks. Otsad seo paelaga kinni. Nüüd võta hõbepaber ja mässi see võrle ümber. Hõbepaber püsib seal kenasti, kui selle ilusa punase paelaga mitmest kohast kinni seod. Sellise pärja võid riputada kardina-puu külge, panna ukse peale või nukunurka. Kui pärg ripub, seo selle külge väike kelluke, kasvõi selline, mida müüakse kalameeste poes. Kui kelluke heliseb, võiksid tasakesi piiluda: ehk läks pärja alt läbi päkapikk.

TÄDI VIIVI JÕULUKOOK

Riivi klaasitäie jagu leiba, prae see vähese margariiniga ära ja vala suuremasse kaussi. Sinna lisa 1 klaas mannat, 1 klaas suhkrut ja 1 klaas kefiiri (võib ka hapukoort või petti) ja sega kõik kenasti ära. Lisa 1 supilusikatäis kakaod, teelusika otsaga soodat, näpuotsaga soola. Sega uuesti. Maitse saab huvitavam, kui paned sisse ka rosinaid või pähkleid, kuid ka ilma nendeta saab läbi.

Nüüd määri koogivorm margariiniga ja palu emal kook ahju pista. Küpsetamisaeg sõltub ahju kuumusest, kolmveerandist tunnist peaks piisama.

Kui kook on jahtunud, kata see jäätise või vahuleklopidud vahukoorega. Kaunistuseks võid panna iga-sugu marju ning puuviljatükke.

KUIDAS KUU PANNKOOGIKS SAADA IGATSES

ÜLLE LÄTTE

Illustreerinud EVERI VÄHI

Ühel õhtul praadis ema lastele kooke. Koogid olid kuldpruunide kirjadega ja lõhnasid hästi. Täiskuu vaatas otse köögiaknast sisse. Tema silm jäi pikalt koogitaldrikul peatuma. Eriti meeldis talle üks kuldsete kirjadega pliin, mis väikese patsidega tüdruku alustassil oli. Kui kuu niimoodi kooki silmitses, tuli talle kange tahtmine koogi sarnaseks saada. Kuuvaatas nõutult ringi. Eemal märkas ta üht tähekest sõbralikult silma pilgutamas.

"Täheke, täheke!" hõikas kuu taevatähele. "Prae mind!" "Mis, kuidas?" oli täheke üllatunud. Tema ei teadnud köögikunstist eriti midagi.

"Prae mind kuldpruuni koogi sarnaseks! Tahaksin olla niisama ilus ja sama hästi lõhnata."

"Aitaksin sind heameelega, aga mul pole panni," vilkus täheke kuule vastuseks.

Kuu jäi pikalt mõttesse. Mõtles ja mõtles. Korruga nägi ta üksikut pilve enesest mööda sõudvat.

"Pilveke, pilveke, prae mind natuke!" palus kuu.

"Eks ma proovi," oli pilv natuke nõutu, kuid peitis kuu siiski oma hõlmade sisse.

Kuu ootas ja ootas. Pilvekiud kippusid hingamisel ninna minema. Juba kõditaski üks

vallatu nina sees.

"Atsihh!" ei pidanud kuu enam vastu. "Arvan, et olen juba küllalt praadinud. Nüüd peaksin küll koogi moodi välja nägema."

Pilv päästis kuu hõlmade seest välja. Kuid pehme ja jaheda pilve süles ei olnud kuu muutunud karvavõrdki teisemaks.

Kuu jäi nukrana mõttesse. Ise piidles köögiaknasse. Nüüd oli köögis pime. Ainult tema enese valgusvihk laugles pehmelt üle lauanurga põrandale ja sealt vaibana kapi ette. Lai taldrik seisis endiselt laual. Sellel lebas õhtusöögist järele jäänud kook. Kuu vaatas igatsevalt koogi kuldpruuni prae-mustrit. Nii nukrutsedes märkas ta metsa tagant tõusmas päikese hõõguvat pöske. Siis tärkas kuu peas uus mõte.

"Päike, päike, sina oled suur ja tuline. Prae mind kena pannkoogi sarnaseks!"

"Hästi," oli tõusev päike nõus. "Oota väheke, kuni ma metsa tagant välja jõuan!"

Kuu ootas kannatlikult, pilk endiselt koogitaldrikus kinni. Äkki hüppas lauale suur must kass, haaras käpaga koogi ja hakkas ahnelt sööma

"Oh!" ahhetas kuu. "Mina küll kassi kõhtu sattuda ei taha. Parem elan kuuna edasi."

Ütles nii ja vupsas kiiresti metsa taha peitu.

Kurb Jõulusokk

HELJO MÄND

Jõulud on lähedal. Igal hommikul lippab Palle vaatama, mitu kommi on päkapikk tema Jõulusokki pannud ja kas need on kodu- või välismaised. Viimased on huvitavamad: teised on läbi proovitud. Täna on nii üht kui teist ja Palle asub agaralt mekkima.

"Sa pole just eriti viisakas poiss," ohkab keegi äkki kurvalt. Ja see keegi on Jõulusokk. "Ma olen seitse hommikut oodanud, et sa minuga räägiksid, aga sina ainult kougid minu seest komme ja kaod kohe ära."

"Ma ei teadnud, et sa oskad rääkida," vabandab Palle ja mõtleb: miks kõik asjad kipuvad tema läheduses kurvaks muutuma? Palle ise on rõõmus ja ka Kurb Jõulusokk peaks rõõmus olema: ta on kinkija.

"Kas sa ei saaks väheke rõõmsam olla?" küsib Palle. "Mul läheb komm su jutu peale suus mõruks."

"No näed!" hüüatab Kurb Jõulusokk. "Jälle sa mõtled endale! Aga see olen mina, kes sinu magusa suutäie pärast ootab öösiti üksinda päkapikku. Mul on vahel endast nii hale, et tahaksin nutta. Täna öösel teen seda kindlasti, siis saad karistuse kätte."

"Karistuse?" küsib Palle.

"Jah," seletab Kurb Jõulusokk lahkelt. "Kui su kommid ligunevad minu silmavees, on hommikuks nendest plõga järel. Aga ma võin ka mitte nutta. Sel juhul, palun, räägi minuga päkapikkudest."

"Päkapikke pole olemas!" ütleb Palle.

"Kuidas ei ole! Nad panevad minusse igal ööl komme."

"Ma võin ka panna ja öelda, et seda tegi päkapikk."

"Ma usaksin sind, kui sa ütleksid, et päkapikke pole meie plaanidil olemas. Aga mina räägin ufo-päkapikkudest, kes tulevad lendava taldrikuga. Ömble mu soki külge hõbekelluke, mis su lauasahtlis on. Kui ufokad tulevad, helistan kellukest, siis sa ärkad unenägudest üles ja näed neid."

"Ja-ah?" ei tea Palle, kas uskuda Kurva Jõulusoki juttu või mitte, aga igaks juhuks pusib ta kellukese soki külge.

"Nüüd on mul jõulutunne käes," rõõmustab Kurb Jõulusokk.

"Ega siis jõulud ole ainult kommipühad. Kommid lihtsalt kuuluvad jõulude juurde nagu küünlad ja piparkoogid ja jõulupärjad ja tähed. Jõulude juures on kõige tähtsam jõulutunne."

"Mõ-mõhh," ütleb Palle, suu uuesti kompvekest punnis.

Illustreerinud EVERI VÄHI

LEEVI LAPSED PÖLISPUUDEST

Eelmises "Tähekeses" kirjutas Hendrik Relve põlispuudest ja nende tähtsusest. Nüüd loete, mida on kirjutanud oma koduümbruse põlispuudest Leevi Põhikooli õpilased.

TAMM

Tammeke, küll sa oled suureke, mullas on sul juureke. Juur on suur ja paks, igal aastal kasvad vaks.

Piklik on sul võra, tüves mõni mõra. Mesilased õõnsuses meie poole piiludes.

Mari Mendrik

Mari tamme tüveümberrmööd on 3 m 70 cm. Puus on õõnsus, kus ühel suvel elasid mesilased. Puu asub Leevi külas, 12-korterilise maja ees.

Mari Mendrik

JALAKAS

Oma lehed laiali laotab jalakas, ta möödunud ajast jutte pajatab.

Ta näinud on, mis juhtus varem, ta kuulnud on, kuis kraaksub vares.

Õrn tuulehoog puudutab ta lehti, ta okstel on veel palju lehti.

Magnus Lang

Magnuse puu ümberrmööd on 3 m 26 cm. Jalakas asub Võhandu jõe ääres, Nurme talu maal. Puu on sihvakas, harali okstega.

Magnus Lang

OH, SINA MÄNNIKÕVERIK

Oh, sina männikõverik, pole sa ju üldse pikk. Oled küll nii väga paks,

Ardo Lääniste

kasvad aina vaks ja kaks. Viljadeks on sinul käbid, oravatel pole häbi, paljaks teevad sinu käbid. Ah, nüüd sellest pole lugu, okkalisi mitut sugu – mänd ja kuusk ja kadakas, kuid armas meie pedakas. Kasvad kraavi kalda peal, seal on sinul olla hea.

Ardo Lääniste

Kõveriku männi tüveümberrmööduks on 3 m 2 cm. Puu kasvab Võhandu jõkke viiva kraavi kaldal. Pool võra on kuivanud

KÜNNAPUU

Vanasti kui kool loodi, künnapuu siis meile toodi.

Toodi kaugelt-kaugelt maalt, meile tundmatult muinasmaalt.

Puuke kasvab kooli ees, tugevam kui ükski mees.

Kristjan Lepp

See puu kasvab Leevi Põhikooli ees oleval haljasalal. Ümberrmööd 3 m. Tüves on õõnsused, kuhu lapsed on kriiti toppinud.

TAMMEKE

Üle tee meil kasvab puu, seda imetleb ka kuu.

Ümar on tal võra, juurte all on peidus vara.

Lehed ilusad on tal, lõbus trall käib tema all.

Tema nimi tamm, tugev on tal ramm.

Irina Vegner

Irina kirjeldatud tamme tüveümberrmööd on 3 m 66 cm. Puu asub Leevi külas, Irina kodumaja juures üle tee.

Kaire Lääniste

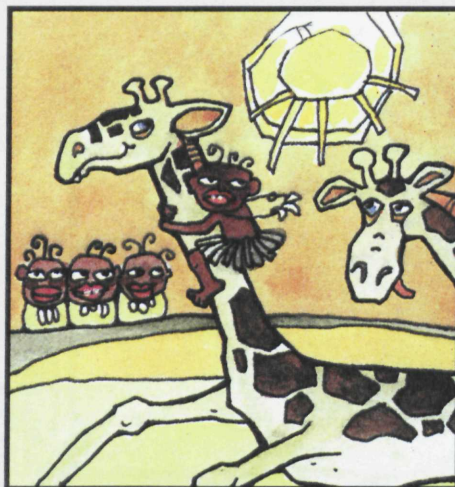

VÕIDUJOOKSUD SIIN JA SEAL

Kaamelid on kange võistlusvaimuga

Võidukihutamised hobustel on üsna tavalised terves maailmas. Kaamelitel ratsutamise kohta seda öelda ei saa. Aga nendelgi võisteldakse. Jeemenis tuli 41 km pikku-

se võistlusmaa starti 155 kaameliratsanikku. Ja näe lugu – finišijoone ületasid kaamelid Akbar ja Samum nii kael kaelalt, et kohtunikud ei teadnud, kummale esikoht anda. Asja otsustas üks kohtunikest, kes oli märganud, et Akbari ratsanik vehkis looma silmade ees punase rätikuga. Leiti, et seesugune tegu võib looma sundida üle jõu pingutama. Ikkagi justkui doping. Esikoht määrati Samumile.

Kaelkirjakult on kõrge kukkuda

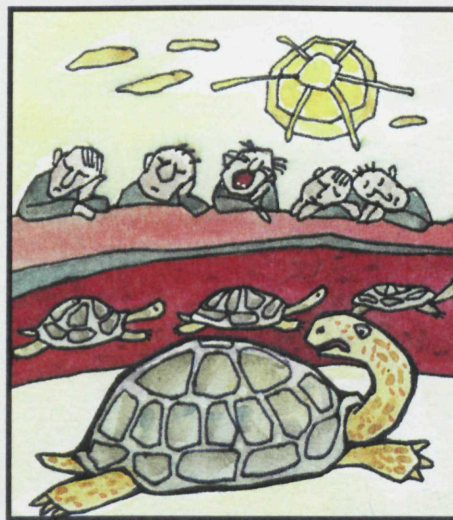
Zimbabwe's aga arvasid mustad mehed heaks kihutada võidu kaelkirjakutel. Seal oli võistlusmaa pikkuseks 20 km, mille kaelkirjak Pukki läbis 30 minutiga. Nüüd peab küll ütleva, et ega konkurente polnud järele jäänudki. 3 ratsanikku visati sadulast maha, 2 hirmul ratsutajat soovisid poolel distantsil ise lõpetada. Pealtvaatajaid oli kaelkirjakute võidujooksul neli korda rohkem kui selles paigas koguneb tavalistele võistlustele.

Ka kits on kiire

Taga hulemaks – Guineas pannakse neli korda aastas kitsed võidu jooksma. Džokit kits muidugi kanda ei suuda. Reeglite kohaselt jookseb kitsega võistleja kits kõrval. Ta peab seejuures liduma paljajalu, et neljajalgseid võistlejaid mitte kogemata vigastada. Kits on, teadagi, nõõri otsas. Kui kiirelt kits jookseb? Ühe võitja kohta sai öökull Uhuu seda teada. Kits läbis 182 meetrit 20 sekundiga. Annab ikka inimesel kõrval joosta!

Kilpkonnad võistlusrajal

Igal aastal augustikuul korraldatakse ühes Kanada linnas võidujooks kilpkonnadele, mida peetakse maailma kõige aeglasemaks võidujooksuks. Kilpkonnadel tuleb läbida seitsme ja poole meetri pikkune võistlusmaa. Pingutuse teeb neile pisut mugavamaks nõue, et rada peab olema

kaetud punase vaibaga. Selle saavutas Kanada Loomakaitse Ühing. Nimelt on seal nagu meilgi augustikuul asfalt tuline. Kilpkonn võiks kõhtu kõrvetada. Kuuldavasti käivat kilpkonnade võidujooksu vaatamas keskmiselt 10 tuhat inimest.

Veel loomade võimetest

Et loomade kiirusrekord on gepardi käes, teavad paljud lapsed. Gepard suudab lühikesel vahemaal arendada kiirust kuni 110

km/t. Lövi on märksa aeglasem – 65 km/t. Kelle käes aga võiks olla loomade kaugushüpperekord? See on leopardi päralt. Leopard suudab teha kuni 15 m pikkuseid hüppeid. Talle jääb alla isegi kanguru. Austraalias on registreeritud pikimaks kanguruhüppeks 13 m 63 cm.

Küll aga on kanguru loomadest vägevaim kõrgushüppaja. Talle on kirja pandud 3 m 20 cm kõrgune hüpe.

PAUGU JA RAKETIGA

Oli ilus talveõhtu. Igale poole oli ilus pehme lumi maha sadanud. Olime kogu perega toas ja ootasime jõuluvana. Tema aga ei tulnud ega tulnud. Hakkasime juba mõtlema, et ta ei tulegi. Panime siis laterna põlema, et jõuluvana näeks, kus meie maja on. Äkki kuulsime väljas kisa. Jooksime aknale ja nägime, et üks punane mehike jookseb väljas ringi ja laulab kõva häälega. Ühes käes oli tal rakett. Varsti käis pauk ja rakett lendas taevasse. Siis tuli jõuluvana uksele ja koputas. Kui ta sisse tuli, aitasime ta toolile istuma. Luuletasime kõik talle ühe luuletuse. Enne, kui ta ära läks, küsis ta, kas naabertalus ka lapsi on.

Erich Erstu III kl.

KOERA JA KASSI JÕULUD

Meil on kodus ainult kaks looma: koer ja kass. Enne jõule mõtlesime õega neile ka jõlurõõmu pakkuda. Minule meeldib rohkem koer ja ma ostsin Tsonnile vorsti. Kärt aga kiisule kala.

Jõululaupäeval võtsime küünlad ja läksime õue. Õues kasvab meil kaks kuuske. Panime küünlad kuusel põlema, toidud aga kaussidega kuuse alla. Järsku tuli tuulehoog ja puhus ühe küünla ära. Tsonni haaras küünla ja sõi selle ära. Alles seejärel asus ta vorsti sööma. Miki sõi isuga oma kala. Loomad olid väga rõõmsad.

Margot Sepp II kl.

TEEME LAHTI POSTIPAUNA

UNIPIHA LASTE JÕULUJUTUD

SALAJANE JÕULUVANA

Jõulude ajal ei jõudnud ma kuidagi jõuluvana ära oodata. Meil oli kõik juba valmis, ainult kuusel olid laternad ja küünlad süütamata. Aga siis tuli mul hea mõte, et kui küünlad ja laternad põlema panna, tuleb jõuluvana rutem. Tegingi nii. Natukese aja pärast kuulsin koera haukumist. Muutusin rõõmsaks. Emal läks välja vaatama, miks koerad hauguvad. Tuppa tagasi tuli ta suure kingikotiga. Piilus kõikjale, et näha, kus jõuluvana on, aga teda ei olnud. "Ta

lendas UFO-ga minema, teatas emal. Nii sain ma teada, et jõuluvana tuleb siis rutem, kui panen küünlad ja laternad põlema.

Andrus Roosipuu IV kl.

Kärt Sepp IV kl.

Liisi Roos

Kärt Sepp IV kl.

Tarmo Kosk IV kl.

JÄLJED LUMES

Tulime just surnuaiast, kui emal märkas, et kell on liiga palju. Kiirustasime koju ning nägime, et maja ümber pehmes lumes olid jõuluvana jäljed. Toas kuuse tagant paistis veidi punast mantlit ja habet.

Kui ma veel suuri saapaid ja kingikotte nägin, sain aru, et see on jõuluvana. Tere-tere, jõuluvana! Aitäh, et sa mind ära ei unustanud!

* * * * *

Vahel suvel on selline tunne, et tahaksid jõule. Maas oleks lumi ning päkapikud liiguksid akende taga ringi. Päike paistab, linnud laulavad, aga sina tahad, et tuleksid jõulud. Miks selline tunne just suvel tuleb? Ei tea.

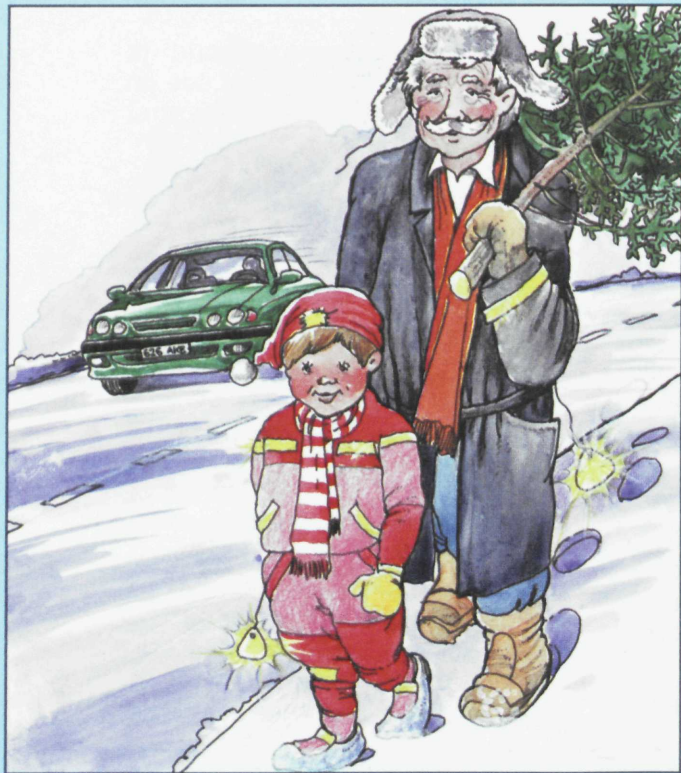
Jaan Kuus III kl.

MINU JÕULUNUKK

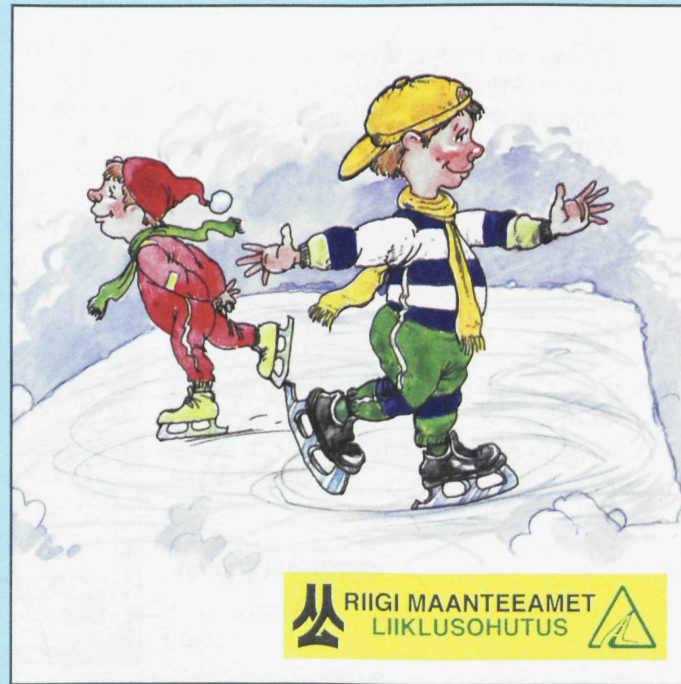
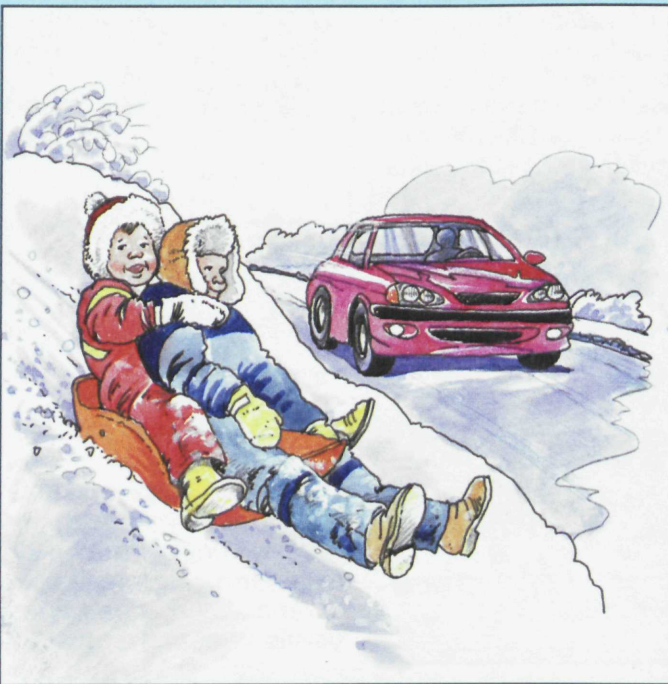
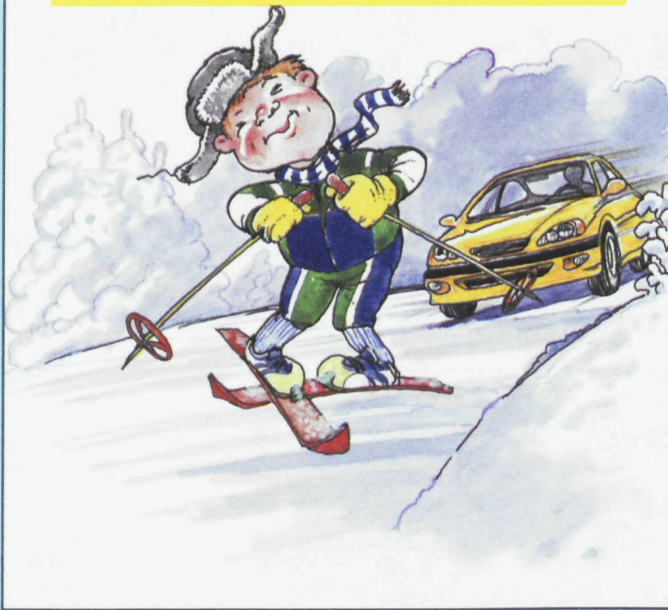
See lugu juhtus siis, kui ma väiksem olin. Olime kuusel küünlad süüdanud, kui kuulsime, et keegi koputas uksele. Läksime vaatama, et kes seal on. Kui ukse avasime, oli ukse taga nukk. Natukese aja pärast

koputas keegi jälle uksele. Läksime uuesti vaatama. Ukse taga oli uus, peaaegu samasugune nukk. Selle sai endale minu õde, kes oli siis alles päris pisike.

Kärt Sepp IV kl.

Talvel on mõnus suusatada, kelgutada, uisutada... Kas me teeme seda alati ohutus kohas? Uuri pilte: kes käitub õigesti, kes eksib ja milles?

RIIGI MAANTEEMET
LIIKLUSOHUTUS

Joonistanud HELI VEIGEL

Kaupluste vaateakendele ja ka kodusse seatakse jõulude ajal üles kujusid tegelastest, kes kuuluvad Jeesuslapse sünni juurde. Lisaks Jeesuslapsel endale on seal tema ema Maarja ja isa Joosep, siis karjased oma kariloomadega ning kingitoojad kuningad. Meie lõikelehele on mahtunud ruumipuudusel vaid üks kuningas ja üks karjane. Sõime ennast ei leia sa samuti siit – Jeesuslaps on lihtsalt ema kätel.

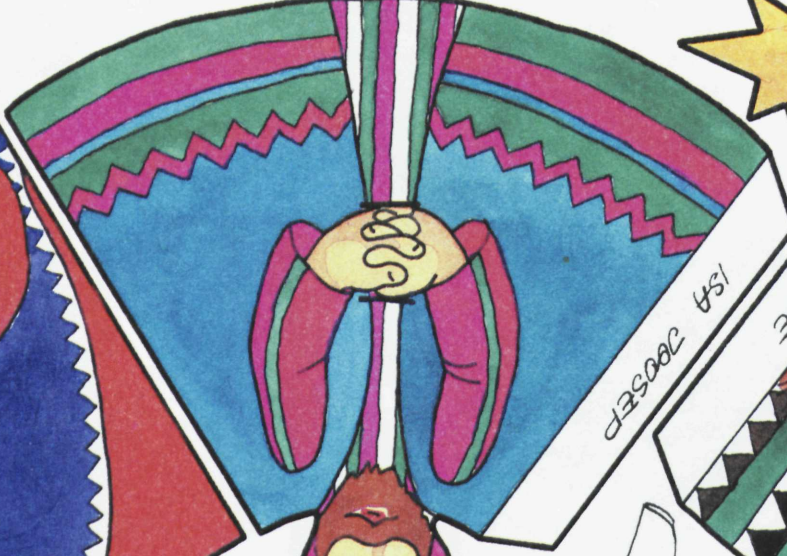
Lõika tegelased soovitud poolt välja ja liimi "torbikuteks" kokku. Karjasele ja isa Joosepile tee enne käe juurde sisselõiked. Esimesel pista piludest läbi kepp, teisel laterna sang. Seejärel liimi latern kokku. Ema Maarjale liimi külge puuduv käsi, millele kinnita sisselõike abil lapsuke. Liimi kokku kuninga kingilaegas ja kinnita viirutatud kohale käte juures. Kui oled valinud neegrikuninga, lõika tal turbanit kaunistav sulg narmasteks. Lõpuks liimi kokku lammas. Murra looma pea ja saba joonise järgi kokku ja vajuta kõrvad laiali. Peapooled liimi kokku. Tore oleks, kui lamba turjale liimiksid vatist kasuka.

Kui sind huvitab näha, milliseid jõulusõimi veel saab teha, külasta näitust Tallinna vanalinnas Dominiiklaste kloostri ruumides 19. – 27. detsembril.

EMMA MARIANA

ISA JOSEPH

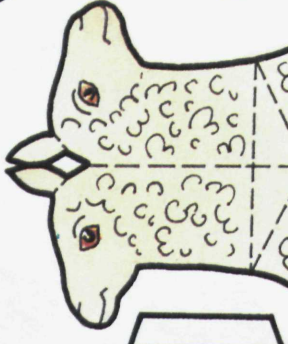
KAROLINE

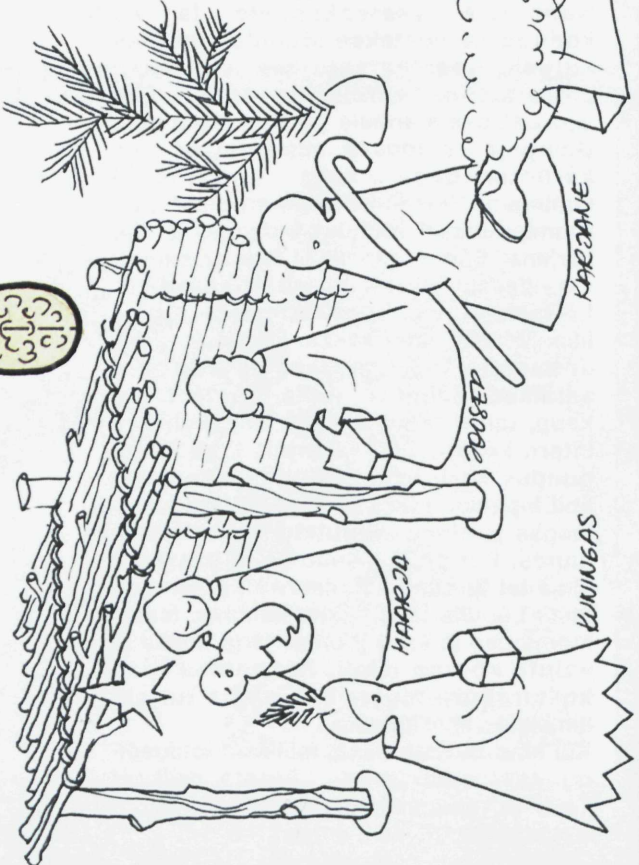
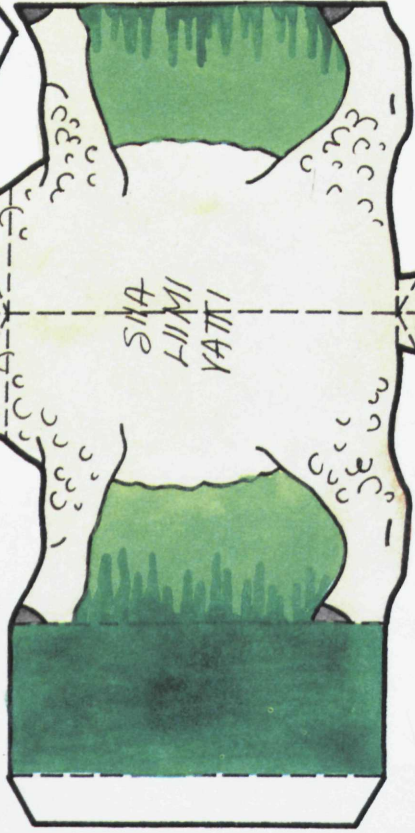
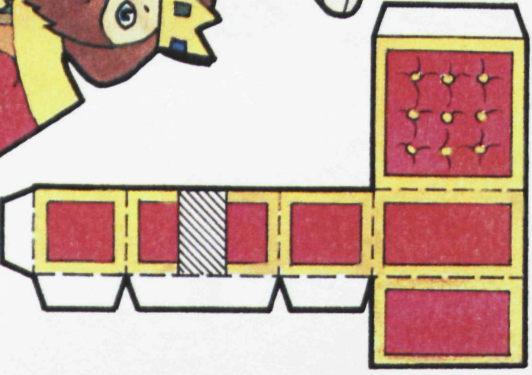
PEA

KUNINGAS

SIA LIIMI YATTI

KAROLINE

JOSEPH

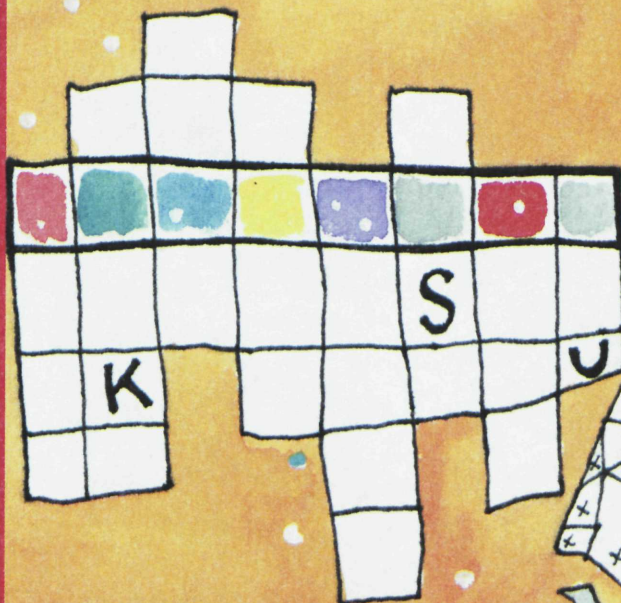
MARIANA

KUNINGAS

ARVA ÄRA! ARVA ÄRA! ARVA ÄRA! ARVA ÄRA!

Värvi täpiga pinnad ära ja uuri, mis on kingipakkides. Värvid näitavad, kuhu kingid kirjutada. Kui tegid õigesti, saad teada, kellel on detsembrikuul kibekiire.

Joonistanud PIRET SELBERG

Jõulukuul jääb kõigil aega väheks. Piparkoogi küpsetamine, verivorsti praadimine, kuuse ehtimine... Aita mehike hädast, värvi kuuseke ära. Ristiga pinnad roheliseks ja täpiga pinnad punaseks. Mitu küünalt ja jõuluehet sa leiad?

• PUNANE

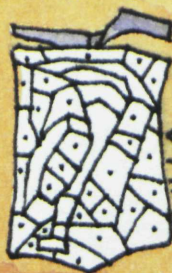
• SININE

• HALL

• KOLLANE

• LILLA

• SININE

• PUNANE

PERIODIKA AS
Lasteajakiri
TÄHEKE

Asutatud jaanuaris 1960
ilum kord kuus

Toimetuse address:
Pärnu mnt 67a
10134 Tallinn

Peatoimetaja
ELJU SILD
tel 6 463 698
Vanemtoimetaja
JAAN RÄNNAP
tel 6 463 697
Kunstiline toimetaja
PRIIT REA
tel 6 463 697

Printall
Tatari 64
10134 Tallinn

ESIKAANE
JONISTAS
EDGAR
VALTER

ELLEN NIIT

VANKRITEGA, SAANIDEGA

HIND 10 KROONI

VANKRITEGA, SAANIDEGA
LIIGUB PÄKAPIKUKARI,
JÕULUKINGIPLAANIDEGA –
IGAÜKS KUI VÄLE VARI.

VILKSAB KORRA AKNA TAKKA
PUNAV MÜTS VÕI HÖLSTIÄÄR,
VIUH! – JA KÕIK ON JÄLLE VAKKA,
NII ET USKUMA VÕI HAKKA:
PÄKAPIKUJUTT ON VÄÄR!

AGA ÖÖSEL KÕLKSAB ÄKKI
OTSE TOAS SUL KULDNE KELL!
KUI SA ÄRKAD, NIKKI-NÄKKI,
PIPARKOOKE, JÕULUKÄKKI,
JÕULUKOMMEGI ON ÄKKI
SINU AKNALAUDADEL.

Illustreerinud PRIIT REA

